

HONISMERET ÓZDON

Dörör Istvánné Vass Zsuzsanna

55 évvel ezelőtt, 1962. november 9-én kezdődött el Ózdon a honismereti munka. Néhány jó barát, történelem iránt érdeklődő munkatárs, Ózd település és a vasgyár múltjának kutatója egymásra találtak. Az országos Szövetség nyomdokaiba lépve megalakították a Múzeum Baráti Kört az észak-borsodi településen.

A lelkes csoport motorja idősebb Dobosy László, a helyi szakmunkásképző igazgatója lett. Munkáját segítették a kollégák, a barátok, és a megyei Herman Ottó Múzeum munkatársai is. Később az iskola tanulói is bekapcsolódtak a gyűjtőmunkába. Céljuk az volt, hogy összegyűjtsék a település és a vasgyár tárgyi és szellemi emlékeit, majd az elgondolást tett követte. Minden szabadidejüket a honismereti munkára fordították. Megtervezték és felosztották a munkát egymás közt, ki-ki érdeklődési körének megfelelő munkába kapcsolódott be és ott aktívan tevékenykedett. Klubfoglalkozás keretében havonta beszámoltak, ki hol tart a gyűjtőmunkában. Nem voltak egymásra féltékenyek, egymást segítettek és biztatták a további munkára. Őszintén örültek egymás sikereinek. Id. Dobosy László régészet, helytörténet, id. Vass Tibor gyártörténet, dr. Faggyas István néprajz, Veszeloyszky Viktor Bolyok és a vasgyár története, Adorján Lajos néprajz, néptánc és

Sajóvárkony története terén végzett kutatásokat, Czakó Gyula titkár remek szervezője lett csoportnak. Egyre többen csatlakoztak hozzájuk, volt közöttük orvos, jogász, pedagógus, kohászati dolgozó. Kezdetben autodidakta módon dolgozták fel a gyűjtött anyagot. Nem restelltek segítséget kérni a HOM szakembereitől. Előadásokat szerveztek a vasgyár művelődési házában, a csodálatos Olvasóban. Lajos Árpád, Fügedi Márta és több jeles kutató segítette munkájukat.

Az Olvasó épülete napjainkban

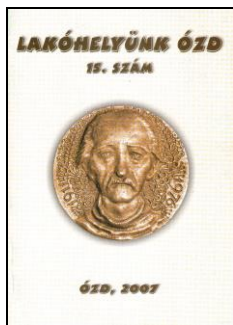
Az ózdi Olvasó Honismereti Kör alapító tagjai

Én 10 éves gyermekként a kezdetektől részt vettem ezeken az előadásokon, ahová édesapám, id. Vass Tibor vitt magával. Távlati célja az volt a Baráti Körnek, hogy ismét legyen múzeum Ózdon. (A régi gyűjtemény a faluban, a bútorbolt helyén volt elhelyezve. Ám miután kezelője Egerben kapott munkát, magával vitte a gyűjtött anyagot.)

Id. Vass Tibor

A Baráti Kör tagjai minden hétvégén kirándulást szerveztek. Kezdetben Ózd és környékét, majd a megyét, később az egész országot bejárták. A jól szervezett programot a múzeumok látogatásán kívül túrázással, szalonnasütéssel, fürdőzéssel és jóízű beszélgetésekkel ték. Sok új barátot szereztek a kirándulások alkalmával. Összebarátkoztak a meglátogatott településeket jól ismerő helytörténészekkel, volt, ahová többször is visszatértek (Borsodnádásd, Putnok, Kelemér, Gömörszőlős, Dédestapolcsány, Rudabánya, Miskolc, Ómassa, Szerencs, Sárospatak, Salgótarján, Balassagyarmat, Szécsény...). A kirándulásokon fényképeket készítettek, és a szerzett tapasztalatokból fényképpel illusztrált, kezdetben fénymásolással készült kis füzeteket adtak ki, majd egyre igényesebb kiadványok kerültek ki a szerkesztőbizottság (Czakó Gyula, id. Dobosy László és id. Vass Tibor) kezéből. A kohászati vállalat és a helyi nyomda is segítette munkájukat. A kiadvány később *Lakóhelyünk Ózd* nevet kapta. Az évente megjelenő

A Baráti Kör kiadványa

kiadványt a HOM igazgatója lektorálta és ajánlotta az olvasóknak. (Napjainkban is létezik a kiadvány. A megjelenése komoly anyagi terhet ró az utódokra.) A Lakóhelyünk Ózd 1970-től jelenik meg. Ez egy jól szerkesztett, állandó rovatokkal megjelenő kiadvány, amely színes képet ad a településen folyó honismereti munkáról.

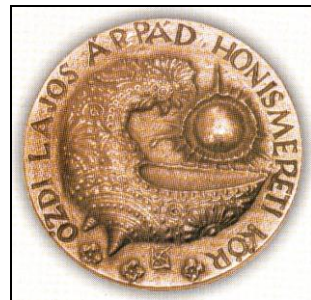
A Baráti Kör tagjai a gyűjtött munkáikkal részt vettek a megyei és az országos néprajzi gyűjtőpályázatokon, ahol előkelő helyezéseket értek el. A pályamunkák olyan tartalmasak és jól szerkesztettek voltak, hogy közülük több könyv alakban is megjelent.

1979-től Nagy Károly lett a kör elnöke. Az ő nevéhez fűződik a jársági testvér körökkel való jó kapcsolat kialakítása. A Baráti Kör által összegyűjtött tárgyi emlékekből rendszeresen kiállításokat rendeztek. Melyet a település lakossága örömmel látogatott.

Dr. Faggyas István és Nagy Károly

1986-ban, születésének 75. évfordulóján Lajos Árpád nevét vette fel a kör, hiszen a jeles néprajzos a környéken végzett gyűjtéseket, és egy időben Domaházán élt. 37 éve minden évben honismereti pályázatot ír ki fenntartónk, felnőtt és ifjúsági kategóriában. A pályázati kiírás témajavaslattal segíti a pályázókat, évfordulókat tartalmazó melléklete is van. A pályamunkákat a megyei HOM történészei bírálják el. Emlékplakettel, pénz- és könyvjutalomban részesülnek a legjobb pályamunkát készítő. A pályázatok egy példánya bekerül az időközben létrejött Városi Múzeum Adattárába. Az Istvánffy Gyula Megyei Honismereti Pályázatra is továbbküldjük a pályamunkákat, ahol szép sikereket érünk el napjainkban is.

Emlékplakett

Többen vagyunk – (ifj. Dobosy László, ifj. Vass Tibor és jómagam Döbör Istvánné Vass Zsuzsanna) – akik szüleinktől örökségként vettük át a honismereti munkát, s ezt örömmel végezzük napjainkban is. Apáink örökségét visszük tovább, „A hely, ahol élünk...” rendezvénysorozatunk 12 éve indult útjára. Itt az Ózdról elszármazottak mutatkoznak be, pl. Dr. Paládi-Kovács Attila, †Dr. Roska Tamás, Dr. Győri Kálmán, Peták István és mások, valamint Ózd és térsége múltját kutatók, mint Dr. Veres László, †Dr. Csiffáry Gergely, Dr. Bodnár Mónika, Dr. B. Kovács István. Értékes előadásokkal gazdagítják a honismeret iránt érdeklődő közönséget. Népszerű rendezvényeinkre sokan ellátogatnak. A helyi tv ajánlja és megőrökíti tevékenységünket.

Elődeink autodidakta módon, de nagy lelkesedéssel végezték munkájukat. Ma egy szakmailag jól felkészült, művelt utánpótlás csapat bontogatja szárnyait. (Alabán Péter, Dr. Nagy Péter, Kovács-Veres Tamás és mások). Örülünk, hogy van utánpótlás, lesz, aki tovább viszi a honismereti munkát.